

Zatwierdzam

Zasady wydawania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opinii w trybie art. 20a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324, z późn. zm.; dalej: uzppr) dla działań z zakresu polityki rozwoju pod kątem finansowania z rezerwy celowej budżetu państwa cz. 83 poz. 45 Środki na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego poza programami wieloletnimi

A. Podstawa prawna

Zgodnie z zapisami art. 20a uzppr, działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, nieujęte w regionalnym programie operacyjnym lub programie służącym realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanym przez zarząd województwa, mogą być finansowane z dotacji celowych budżetu państwa w przypadku, jeżeli działania te:

- 1) trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub
- 2) pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa.

Zgodnie z uzppr przekazanie dotacji celowej, o której mowa w ust. 1, odbywa się na podstawie umowy zawartej przez właściwego ministra lub właściwego miejscowo wojewodę, **po uzyskaniu pozytywnej opinii ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego**, z jednostkami samorządu terytorialnego, na zasadach określonych w przepisach o finansach publicznych.

B. Opinia w trybie art. 20a uzppr a pozyskanie środków dotacji

Pozytywna opinia ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w trybie art. 20a uzppr stanowi warunek *sine qua non* dla przyznania i przekazania przez dysponenta (właściwego ministra lub właściwego miejscowo wojewodę) do właściwej JST dotacji celowej, a w praktyce - ubiegania się o finansowanie z rezerwy celowej budżetu państwa cz.

83 poz. 45. Uzyskanie w odniesieniu do działania pozytywnej opinii w trybie art. 20a uzppr nie gwarantuje pozyskania środków z rezerwy celowej budżetu państwa cz. 83 poz. 45 na finansowanie tego działania. Decyzję o przyznaniu finansowania z rezerwy celowej cz. 83 poz. 45 podejmuje na stosowny wniosek dysponenta Minister Finansów, który – zgodnie z art. 154 ust. 1 ustawy o finansach publicznych – dokonuje podziału rezerw celowych.

C. Warunki dla pozyskania pozytywnej opinii w trybie art. 20a uzppr dla działania z zakresu polityki rozwoju pod kątem finansowania z rezerwy celowej budżetu państwa cz. 83 poz. 45

Działanie może uzyskać pozytywną opinię w trybie art. 20a uzppr, o ile to działanie lub wniosek jego dotyczący spełniają następujące warunki:

- 1) w związku z art. 20a uzppr:
 - a) wnioskodawcą ubiegającym się o dofinansowanie w formie dotacji jest jednostka samorządu terytorialnego, tj. gmina, powiat albo województwo,
 - b) działanie, o którego finansowanie w formie dotacji ubiega się JST, stanowi zadanie własne danej JST (zgodnie z zadaniami JST poszczególnych szczebli wynikającymi odpowiednio z ustawy o samorządzie gminnym, powiatowym lub wojewódzkim),
 - c) wszystkie wydatki wykazane z zakresie rzeczowym działania wynikają z i są niezbędne do realizacji zadań własnych danej JST,
 - d) działanie nie było, nie jest i nie będzie w żadnym zakresie objęte dofinansowaniem ze środków regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa,
 - e) działanie stanowi działanie z zakresu polityki rozwoju,
 - f) działanie będzie trwale przyczyniać się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu lub będzie pozostawać w związku z działaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa, w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa,
- 2) w związku z przepisami ustawy o finansach publicznych, charakterem rezerwy celowej cz. 83 poz. 45 oraz przepisami o pomocy publicznej:
 - a) działanie ma charakter inwestycyjny (zgodnie z ustawą budżetową środki w rezerwie celowej są zaplanowane w wydatkach majątkowych), chyba że w zakresie rzeczowym działania uwzględniono – obok wydatków majątkowych – wydatki związane z przygotowaniem/opracowaniem dokumentacji projektowej,
 - b) na moment wnioskowania do dysponenta o wsparcie w formie dotacji, wnioskodawca nie zawarł żadnej umowy z wykonawcą/dostawcą dotyczącej realizacji działania (nie dotyczy zobowiązań podjętych przez wnioskodawcę dotyczących przygotowania do realizacji działania np. przygotowanie dokumentacji projektowej),

- c) działanie nie jest objęte finansowaniem w formie dotacji celowej z budżetu państwa,
- d) wnioskowana kwota dotacji celowej z budżetu państwa w finansowaniu działania może stanowić do 80% wartości wydatków kwalifikowalnych (co oznacza, że JST zapewnia wkład własny w wysokości co najmniej 20% wartości działania), chyba że inne przepisy (jak np. art. 42 ust. 3 w odniesieniu do zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych) wskazują maksymalny dopuszczalny poziom dotacji celowej niższy niż 80%, z zastrzeżeniem pkt e; zasada ta dotyczy każdego roku realizacji działania,
- e) w przypadku, gdy działanie jest objęte finansowaniem o charakterze bezzwrotnym ze źródeł „zewnętrznych” wobec wnioskodawcy innych niż dotacja celowa z budżetu państwa, np. ze środków UE (z wyłączeniem programów dla których instytucją zarządzającą jest zarząd województwa), państwowych funduszy celowych, środków NFOŚiGW, środków funduszy BGK lub innych, wnioskowana kwota dotacji w połączeniu ze środkami z tych źródeł nie może stanowić więcej niż 80% wydatków kwalifikowalnych (chyba, że inne przepisy wskazują maksymalny dopuszczalny poziom dotacji celowej niższy niż 80%)¹, z zastrzeżeniem, że:
 - dotacja celowa z budżetu państwa nie stanowi dochodów własnych jednostki samorządu terytorialnego w rozumieniu ustawy o dochodach JST - dotacja celowa jest udzielana na realizację zadania, a nie na sfinansowanie wkładu własnego JST niezbędnego do wniesienia przy korzystaniu przez JST z innych instrumentów wsparcia,
 - warunki korzystania z innych „zewnętrznych” źródeł finansowania nie wprowadzają ograniczeń co do łączenia wsparcia z tych źródeł z dotacją celową budżetu państwa,
- f) w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się równolegle lub będzie występował o wsparcie z innych źródeł finansowania², weryfikacja wniosku o wydanie opinii zostaje wstrzymana do czasu dostarczenia przez wnioskodawcę za pośrednictwem dysponenta informacji o wyniku aplikowania o to wsparcie,
- g) wnioskowana dotacja nie może stanowić pomocy publicznej w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej ani pomocy de minimis.

D. Dokumentacja niezbędna przy wnioskowaniu o uzyskanie opinii w trybie art. 20a uzppr

Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydaje opinię na podstawie **złożonego przez dysponenta części budżetowej** (właściwego ministra lub właściwego miejscowo

¹ Zasada ta dotyczy każdego roku realizacji działania.

² Jeżeli dana JST (lub jednostka jej podległa) jest w trakcie aplikowania o środki z innego źródła finansowania bądź aplikowała i oczekuje na decyzję odnośnie otrzymania wsparcia finansowego na realizację zadania, informacja taka powinna obowiązkowo zostać uwzględniona w dokumentacji przekazywanej wraz z wnioskiem o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr.

województwa) wniosku o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr zawierającym opinię dysponenta co do zasadności realizacji działania z finansowaniem z dotacji celowej budżetu państwa, wraz z następującą dokumentacją:

- 1) opisem działania wraz z uzasadnieniem realizacji działania w zakresie i terminie wynikającym z harmonogramu rzeczowo-finansowego i informacją co do tego, czy działanie wpisuje się w zadanie własne JST (wraz z odwołaniem do właściwego przepisu odpowiednio ustawy o samorządzie gminnym, powiatowym, wojewódzkim); w sytuacji gdy działanie jest pilne do realizacji, uzasadnienie powinno wskazywać dodatkowo na okoliczności wskazujące na pilną potrzebę realizacji działania (np. w celu realizacji zaleceń służb lub organów kontrolnych co do konieczności dostosowania infrastruktury do obowiązujących przepisów),
- 2) uzasadnieniem dla wnioskowania o dotację celową z budżetu państwa;
- 3) opisem wpływu działania na podniesienie rozwoju i konkurencyjności regionu lub związku z działaniami realizowanymi w ramach programu regionalnego (komplementarność z działaniami finansowanymi z programu regionalnego realizowanymi przez daną JST lub jednostki jej podległe, przez nią nadzorowane itp.),
- 4) opinią właściwego miejscowo zarządu województwa co do zgodności działania ze strategią rozwoju województwa, zasadnością realizacji działania oraz informacją, że działanie nie było, nie jest i nie będzie ujęte w regionalnym programie operacyjnym lub programie służącym realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanym przez zarząd województwa, tj. w Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020 oraz programie Fundusze Europejskie 2021-2027 dla danego województwa, jednocześnie działanie nie jest objęte finansowaniem ze środków, o których mowa w art. 3b uzppr³,
- 5) harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji działania,
- 6) opisem wszystkich źródeł finansowania działania wraz z wyszczególnieniem kwot tych źródeł w podziale na poszczególne lata realizacji działania; w przypadku gdy działanie jest objęte finansowaniem o charakterze bezzwrotnym ze źródeł

³ Środki z:

- 1) instrumentów inżynierii finansowej, o których mowa w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25, z późn. zm.4)), podlegające ponownemu wykorzystaniu,
- 2) instrumentów finansowych oraz środków pomocy zwrotnej, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.5)), podlegające ponownemu wykorzystaniu,
- 3) instrumentów finansowych oraz wsparcia warunkowego, o których mowa w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079), podlegające ponownemu wykorzystaniu, dla których dysponentem jest właściwy miejscowo zarząd województwa.

„zewnętrznych” wobec wnioskodawcy innych niż dotacja celowa z budżetu państwa, należy wskazać w jakim zakresie (w ujęciu kwotowym i procentowym) został zabezpieczony wkład własny JST odpowiednio do wnioskowanych środków z rezerwy celowej oraz do innych źródeł finansowania (jeśli istnieje taki wymóg); wnioskodawca powinien dodatkowo zawrzeć informację czy warunki korzystania z innych źródeł „zewnętrznych” nie wprowadzają ograniczeń co do łączenia wsparcia z tych środków z dotacją celową budżetu państwa, a jeśli wprowadzają – konieczne jest opisanie tych warunków,

- 7) oświadczeniem jednostki samorządu terytorialnego o zabezpieczeniu lub posiadaniu środków na bieżący rok budżetowy na realizację działania, a w przypadku, gdy okres realizacji działania przekracza jeden rok - oświadczeniem organu wykonawczego JST o zabezpieczeniu/posiadaniu środków na realizację działania w latach następnych (Uwaga! Zabezpieczenie środków w uchwale budżetowej jest konieczne na etapie podpisywania umowy dotacji z dysponentem),
- 8) oświadczeniem danej JST o tym, że działanie w żadnym zakresie nie było, nie jest i nie będzie finansowane z regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa,
- 9) oświadczeniem danej JST w zakresie ubiegania się o wsparcie działania z innych źródeł finansowania (patrz: część D pkt f),
- 10) w zależności od zakresu rzeczowego zadania – informacją o prawie do dysponowania gruntem, na którym ma być lub jest realizowane zadanie (mając na uwadze przepisy Kodeksu cywilnego, w szczególności art. 46, 48, 143 oraz 191 KC wnioskodawca powinien wykazać prawo do dysponowania gruntem lub nieruchomością w oparciu o własność, wieczyste użytkowanie, służebność lub dzierżawę od Skarbu Państwa lub PGW Wody Polskie na okres co najmniej ekonomicznej użyteczności infrastruktury planowanej do utworzenia/modernizacji),
- 11) zweryfikowaną przez dysponenta⁴ informacją wnioskodawcy co do możliwości aplikowania o dofinansowanie działania z innego niż rezerwa celowa cz. 83 poz. 45 źródła lub w oparciu o inną podstawę prawną,

⁴ Art. 20a uzppr nie powinien stanowić wyjścia dla ominięcia zasad czy warunków wynikających z innych przepisów. Środki rezerwy celowej budżetu państwa (cz. 83 poz. 45) co do zasady powinny stanowić potencjalne źródło finansowania zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego po wyczerpaniu innych, dostępnych możliwości wsparcia finansowego ich realizacji. Z uwagi na to, że wiele zadań wpisujących się w działania z zakresu polityki rozwoju może być finansowanych w oparciu o inne podstawy prawne z innych niż rezerwa celowa źródeł finansowania, zaleca się aby dysponent oraz wnioskodawca przeanalizowali możliwość finansowania zadania z innych źródeł lub też w oparciu o inną podstawę prawną.

- 12) zweryfikowaną przez dysponenta⁵ informacją wnioskodawcy co do zgodności realizacji działania z udziałem finansowania z dotacji celowej budżetu państwa w kontekście przepisów o pomocy publicznej lub pomocy de minimis⁶,
- 13) dla działań, dla których uzyskanie zapewnienia finansowania jest niezbędne do postępowania przetargowego lub działań, których okres realizacji wykracza poza dany rok budżetowy – wnioskiem o zapewnienie finansowania.

E. Termin składania wniosków o opinię w trybie art. 20a uzppr przez dysponenta

1. Przekazywanie do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przez dysponentów wniosków o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr dla działań, których realizacja i finansowanie przewidziane są na dany rok budżetowy, może odbywać się w terminie od dnia wejścia w życie ustawy budżetowej na dany rok budżetowy do dnia 31 sierpnia danego roku.
2. Wnioski, w których przewidziane jest finansowanie na dany rok budżetowy i które wpłyną do MFiPR po 31 sierpnia danego roku nie będą rozpatrywane.
3. Wnioski, w których przewidziane jest finansowanie działania począwszy od kolejnego roku budżetowego, będą rozpatrywane po wejściu w życie ustawy budżetowej na rok budżetowy, który zgodnie z wnioskiem stanowi pierwszy rok finansowania zadania z rezerwy celowej.
4. Termin składania wniosków o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr w przypadku konieczności dokonania korekty decyzji o zapewnieniu finansowania upływa z dniem 15 listopada danego roku.
5. Złożenie wniosku o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr przez dysponenta każdorazowo powinno być poprzedzone analizą w zakresie:
 - poprawności i kompletności wniosku w kontekście niniejszych Zasad,
 - spójności danych zawartych we wniosku i dokumentacji,
 - zgodności montażu finansowego,
 - spełnienia przesłanek wynikających z wnioskowanej podstawy prawnej i źródła finansowania,
 - możliwości ubiegania się o dofinansowanie z innych źródeł finansowania.

F. Weryfikacja przez MFiPR wniosków o wydanie opinii oraz wydawanie opinii w trybie art. 20a uzppr

1. MFiPR weryfikuje wnioski w oparciu o przesłaną przez dysponenta dokumentację.

⁵ Za weryfikację możliwości przyznania dotacji w kontekście przepisów o pomocy publicznej odpowiada podmiot przyznający wsparcie.

⁶ Art. 20a uzppr nie może stanowić podstawy prawnej do przyznania pomocy publicznej ani pomocy de minimis.

2. W razie identyfikacji przez MFiPR braków w dokumentacji lub wątpliwości co do informacji zawartych w dokumentacji, MFiPR występuje do dysponenta z pismem o stosowne uzupełnienie dokumentacji lub wyjaśnienia.
3. Każdorazowo po wpływie wniosku o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr, MFiPR kieruje do odpowiedniego resortu (w zależności od przedmiotu zadania) zapytanie o opinię w sprawie zasadności dofinansowania działania ze środków budżetu państwa oraz wskazanie czy w opinii danego resortu istnieje inna bardziej adekwatna podstawa prawna dla sfinansowania działania, czy wnioskodawca aplikował o wsparcie danego działania w ramach instrumentów będących we właściwości danego resortu, czy w ramach instrumentów będących we właściwości danego resortu planowany jest nabór umożliwiający aplikowanie o wsparcie danego działania.
4. Przepis art. 20a uzppr nie powinien służyć do „obchodzenia” dostępnych instrumentów wsparcia ze środków publicznych realizowanych w oparciu o inne przepisy – możliwość aplikowania o środki w analogicznej skali z innych źródeł może skutkować brakiem opinii pozytywnej.
5. Spełnienie warunków, o których mowa w części C niniejszych Zasad, nie oznacza dla ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego konieczności wydania pozytywnej opinii w trybie art. 20a uzppr.
6. Minister wydaje opinie w trybie art. 20a uzppr mając na uwadze dostępną na dany rok budżetowy kwotę na finansowanie nowych zobowiązań w ramach rezerwy celowej budżetu państwa cz. 83 poz. 45, charakter działania stanowiącego przedmiot wniosku o opinię, jak również uzasadnienie dla pilności realizacji tego działania.
7. Na potrzeby analizy zasadności objęcia danego działania finansowaniem z dotacji celowej budżetu państwa Minister może uwzględniać skalę finansowania zewnętrznego pozyskanego przez JST lub jednostki przez nią nadzorowane lub podległe, z uwzględnieniem 3 ostatnich lat budżetowych (w tym celu Minister może za pośrednictwem dysponenta wystąpić o przekazanie informacji przez JST w tym zakresie) lub – odpowiednio - najbardziej aktualny wskaźnik Gg, Pp lub Ww.

G. Dodatkowe uwarunkowania dla dotacji celowej z rezerwy celowej budżetu państwa cz. 83 poz. 45

1. Wydanie opinii przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego nie jest równoznaczne z przyznaniem środków z budżetu państwa na przedmiotowe działanie.
2. Decyzja co do zasadności objęcia finansowaniem działania z dotacji celowej budżetu państwa leży w gestii dysponenta (właściwego ministra lub właściwego miejscowo wojewody) i Ministra Finansów.
3. Decyzja o przyznaniu środków pozostaje w gestii ministra właściwego do spraw finansów publicznych i będzie podjęta na podstawie złożonego wniosku przez dysponenta do Ministra Finansów.

4. W przypadku przyznania środków na przedmiotowe działanie to dysponent jest odpowiedzialny za prawidłowe udzielenie oraz rozliczenie dotacji celowej, zarówno w kontekście wszystkich przesłanek wynikających z art. 20a uzppr stanowiącego podstawę dla udzielenia dotacji, jak również przepisów właściwych dla dotacji celowych z budżetu państwa, w szczególności ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. z 2010 r. nr 238 poz. 1579).
5. Dotacja celowa nie może być przeznaczona na refundację wydatków.
6. W przypadku wzrostu wartości wydatków w ramach działania, kwota dotacji z budżetu państwa nie ulega zwiększeniu, co oznacza, że wszelkie wzrosty kosztów pokrywa wnioskodawca ze środków własnych. Jeżeli natomiast wartość zadania okaże się niższa niż zakładana na etapie wnioskowania o dotację, kwota dotacji ulega proporcjonalnemu zmniejszeniu.
7. VAT może stanowić wydatek w ramach działania w przypadku gdy wnioskodawca nie może go odzyskać.
8. W zależności od wielkości rezerwy celowej cz. 83 poz. 45 i środków dostępnych w jej ramach na finansowanie nowych zadań, Minister może podjąć decyzję o wprowadzeniu dodatkowych warunków i zasad przy opiniowaniu działań w trybie art. 20a uzppr pod kątem finansowania działań ze środków tej rezerwy.